

hagyma nevet s lett tavaszi divatos árúja a piacoknak. Levele nagyon hasonlít a gyöngyvirágéhoz, amelynek fogyasztása magas sejtméreg (kolhicin) tartalma miatt akár halállal is végződhet. Szagolgassuk hát a leveleket, mielőtt beleaprítanánk a körözöttnek vásárolt túróba. Mert hogy még a medvéktől is lehet valamit tanulni.

Lapzártakor érkezett a hír, hogy gyertyaszentelőre, medvelesőre kisütött a nap. Mitévők legyünk ezután a kertben s mitévők lehettek a mackók?

BULÁNYI GYÖRGY EGYHÁZREND...

1.4. "A szeretetrend feltétlen elemei"

Bármely konkrét szeretetrendnek vannak feltétlen és nem feltétlen elemei. A feltétlen elemeket azok a tudati és törekvésbeli tényezők alkotják, amelyek nélkül nem beszélhetünk jézusi szeretetközösségről. Négy ilyen feltétlen feltétel elemet ismertünk fel: jézusi, szeretet, közösség, autonóm. A szeretetrend tehát "autonóm, jézusi szeretet-közösségen" alapul.

1.4.1. "Jézusi"

Az első elem: jézusi. Annyit jelent ez, hogy elismerjük Jézust igazodási pontként. Elismerjük, hogy Jézus számunkra meghatározó módon képviseli Isten akaratát. Nem jelent ez konkrét trinitológiát, krisztológiát, vagy szótériológiát valamely megváltoztathatatlan dogma értelmében, de jelenti, hogy hiszünk abban, hogy van Isten, van Szentháromság, és hogy Jézus ebből a Szentháromságból való. A Honnan jött? /trinitológia/, a Miként jött? /krisztológia/ és a Miért jött? /szótériológia/ tekintetében különböző válasz-rendszerek lehetségesek, amelyek a századok folyamán alakultak-bontakoztak. Ma is így tesznek, s nyilvánvalóan a jövőben is alakulni-bontakozni fognak.

Nem alkothat jézusi közösséget az olyan szemlélet, amely tagadja Isten létét, ill., hogy Jézus az Isten világából érkezett. A közösség szeretetrendje nem Isten nélkül épül. Ugyanakkor a közösség nem dobja ki magából azokat a testvéreket sem, akik szeretni jönnek a közösségbe, bár a szeretet ontológiai alapjait illetően problémáik vannak: azaz hisznek a szeretetben, de bizonytalanok Isten létében, és ezért vagy ettől függetlenül Jézus Isten-voltában is. Azért jár el így e közösség, mert azt gondolja, hogy Isten számára kedvesebb az, aki kételkedik ugyan Benne, de szeret, mint az az ember, aki nem kételkedik ugyan Benne, de nem szeret. Nem teszi ezzel magát a közösség hívők és ateisták vegyes gyülekezetévé, szentháromságtagadóvá sem lesz, csak lehetőséget hagy a szeretetben, mint az élet vezérelvét elfogadók számára, hogy a közösség segítségével a fenti problémákban felzárkózzanak a közösség Istent és Szentháromságot valló tudatához.

1.4.2. "Szeretet"

A másik feltétlen elem: a szeretet. A szeretet mi-voltának tudati látását jelenti ez a feltétel, valamint azt a törekvést, hogy életünket minden erőnkkel odaformáljuk ehhez a tudathoz. Ez a szeretet - negatív megfogalmazásban - kiváltságra nem törekvést jelent. Pozitív megfogalmazásban pedig azt jelenti, hogy az emberiség minden tagja számára biztosítani akarjuk azt, amit a magunk számára az emberi természetből fakadó igénynek /"jog"/ tekintünk. Ez az a gyökérmozzanat, amely pozitíve-negatív kibontja a szeretet egész tartalmát: a szolgálat vállalása és az uralkodás elutasítása, az adás vállalása és a vétés elutasítása, a békességteremtés vállalása és az erőalkalmazás elutasítása. Ezek nélkül nem szerethetem felebarátomat úgy, mint magamat. A főparancs áthúz minden kiváltságot, nem tűr semmiféle privilégiumot.

1.4.2.1. "A kisebbség tisztelete"

A kiváltságot nem ismerésnek van két igen jelentős következménye. Az egyiket már láttuk: kiközösítést nem ismerést. Nem biztos, hogy a többségnek van igaza. Nem biztos, hogy a közösség helyesen méri fel a kilógó tagnak a kilógását. Nem biztos, hogy a kilógó tag - "tétkozló fiú". Az örök szövetség jézusi megújítása úgy jutott el csúcspontjára, hogy az örök szövetséget újítani nem akaró szövetségi főpap kiközösítést végzett! Ruháját szagatva tett bizonyosságot arról, hogy a zsidóságból kilógó Jézus a legmagasabb fokon szövetségtörő: a szövetség Istenét káromolja. Ha Kaifás értette volna azt, amit e sorokkal képviselni szeretnék, akkor Gamáriel módjára viselkedett volna, s valami ilyesmi hangzott volna el a szájából: Testvér, nem tudunk követni. Számunkra idegen ez, amit mondasz. Nézz körül. Nem úgy látjuk a dolgokat, ahogyan te. Lehet, hogy egyszer majd úgy látjuk, de most nem. Jézus pedig megértette volna, hogy a szinodrium

nem lehet az ő halászerülete. Kiközösült volna: kiközösítette volna önmagát a szinodriumból... a későbbi egymásratalálás esetleges reményével.

Történelmi tapasztalataink alapján a kiközösítés előbb-utóbb vérontással jár. A kiközösített személy kisebbségben van. A kiközösítő többség számára közeli a kísértés, hogy elvegye a kiközösített személytől az életlehetőséget. Ha újat mondunk, azt szeretnők, ha elfogadnák azt. Ha nem fogadják el, azt szeretnők, hogy legalább ne bántsanak azért az újért, amely nekünk nagyon kedves. A kiközösítést nem ismerés megóv a próféta-gyilkolás veszedelmétől. Az újat és mást mondót tisztelettel nézni - ez az, amit adott esetben magunknak is kívánunk. "Ahogy tesztek, úgy fognak tenni nektek!" - így emlékezik I. Kelemen, Róma püspöke Jézus szavára /IKol 13,2/. Ez az evangélium!

1.4.2.2. "Valós tekintély"

A kiváltságot nem ismerés másik jelentős következménye - a mesterséges tekintély elutasítása. Jézus azért tekintély számunkra, mert elismerjük Benne a szeretetet, mert nem vádoljuk a bűnről. Isten Országában mindenkinek annyi a tekintélye, amennyire szeretni tud. A Sátán Országában az a tekintély, akinek a legnagyobb a kikényszeríthető hatalma. Jézusnak ebből a hatalomból nincsen semmije.

Hogy kinek van nagyobb szeretete, ezt senki más nem mondhatja meg, mint azok, akik ezt a szeretetet tapasztalják. Így ismerjük fel az Ország valós tekintélyét.

Minden ország felbomlik, önmagában meghasonlik, amely mesterséges tekintélyre épül. A Sátán Orzága felbomlanék, ha a Sátán Országában az volna a tekintély, aki jobban tud szeretni. Az Isten Orzága is felbomlik azoknak a körében, akiknél nem az a személy a tekintély, aki jobban tud szeretni. Valós tehát annak a tekintélye, aki jobban teljesíti a közösség törvényét. Ennek megfelelően mesterséges annak a tekintélye, aki vezetni akarja azt, aki a közösség törvényét jobban teljesíti, mint ő. Nem vezetheti! Csak uralkodhatik rajta. A Sátán Országában valós tekintély az, akinek erősebbek a kényszerítő fegyverei. Éppen ezért a Sátán Országában a vezetés - éppen az uralkodás. Isten Országában a vezetés sohasem uralkodás, mert a szeretet nem ismer uralkodást. Az Ország csak a "kedveskedést /chrestenó/ ismeri el értéknek. "Kedveskedjete és nektek is kedveskedni fognak" /IKol 13,2/! Csak az a valóságos tekintély, aki kedvesebb tud lenni - a kedveskedésben részesülők ítélete szerint.

A valós tekintély mindig a rátermettebb - a tekintély-érvényesülés helyét jelentő közösség tagjainak az ítélete szerint.

1.4.3. "Közösség"

A harmadik feltétlen elem - a közösség. Ez annyit jelent, hogy azok, akik a szeretetrendhez tartoznak, közösségekben akarnak lenni minden emberrel. Nemcsak a

szeretet ontológiai alapjainak /Isten, Jézus/ és a fenti szeretet-fogalomnak az elfogadását jelenti ez, hanem azt is, hogy az emberiség egyetemes szeretet-rendjének kialakulása érdekében elvállaljuk a család és a munkaviszony közösségein túlmenően azt a konkrét, személytől személyig érő kisközösséget is, amelyben kifejezett célként jelentkezik az emberiség egyesítése a szeretetben.

1.4.3.1. "Közösségvállalás a közösségekkel"

Ez a cél magában foglalja a konkrét kisközösség vállalásán túl azt is, hogy a konkrét közösség vezetője más közösségvezetőkkel együtt e közösségeket integráló közösséget alkot, hogy az ilyen integráló közösségek vezetőinek többszörös és további integrálódása folytán létrejöhessen az a végső közösség is, amely már integrál minden olyan embert, aki az emberiségnek szeretetben egyesülését tartja élete vezértörekvésének.

1.4.3.2. "Közösségvállalás a Péter-utóddal"

Mivel ez a végső integráló közösség is közösség, s ha közösség, akkor van vezetője is, ezért a harmadik feltétlen elem magába foglalja a Péter-tiszt elfogadását is. Ez az elfogadás egyet jelent a közösségek integrálódásához szükséges /alulról felfelé irányuló és felülről lefelé irányuló/ információlánc töretlen megvalósulásával is.

1.4.3.3. "Közösség Istennel"

Az egyházi közösség nemcsak emberek közössége, hanem ember és Isten közössége is. A közösség tagjai belemerítendők Istenbe, a közösség tagjaiba bele kell kerülnie, benne kell maradnia Istennek, és kapcsolatmegszakadás esetén az istenkapcsolatnak helyre kell állnia. Ezért a közösség liturgikus közösség is, amely nincs a fentieket valósító szentségek és a fentieket kifejező liturgia nélkül. A közösségnek bele kell kapcsolódnia az isteni szeretetbe, az imába, szentségekbe, egyáltalán a liturgiába, mint a közösséget tápláló forrásokba.

1.4.4. "Autonóm"

A szeretetrend konkrét közösségek közösségi életében realizálódik. E konkrét közösségek szeretetrendjei természetesen ezer és ezer sajátos szint öltenek. A szeretet mivoltából folyóan ezek a közösségek autonómok. Sem a közösséget alkotó egyedeknek, sem magának a közösségnek nem parancsolható meg, hogy miként szeressenek. Az ágostoni "Szeress - és tégy, amit akarsz!" tétel második fele a szeretet szükségképpen megnyilvánulási módja. Ebből következően az autonómia azt is jelenti, hogy a közösségek tagjai a maguk közösségi életében kibontják a szeretetrend nem feltétlen elemeit is. Azokat az elemeket, amelyek egy konkrét közösségnek csak egy adott pillanatban szükségképpen elemei. Ezek az elemek nemcsak közösségenként különbözők, hanem egyetlen közösség életén belül is változóak. Mindez annyit is jelent,

hogy a közösségek a "jézusi" feltétlen elemet "sajátos" trinitológiával, krisztológiával, szótériológiával, spirituálitással, apostolkodással, karitással élik meg, mint pl. az indiai Teréz anya, a Foucoud-testvérek-nővérek módján, vagy a tanítványszerzés-nevelés azon módján, ahogyan például bokrunkban kialakult és tovább alakult stb.

A keresztyén kóktél közösségeként más és más, mert az imádság, a karitatív szolgálat és az ige-szolgálat erényei különbözőek nemcsak a különféle bokrokban, hanem még az egyetlen bokorhoz tartozó közösségekben is. Ezért aztán az egyes közösségek ezeket a nem feltétlen elemeket a maguk közösségére jellemző sajátos illemszabályokban bontják, pontosítják a maguk számára, s ezek természetesen közösségeként igen különbözőek lehetnek. Imádság, ige, karitás vonatkozásában egyaránt. Sőt, az idő tengelyén fejlődő-alakuló egyetlen konkrét közösség is változtathat a maga profilján: a korábnál nagyobb, ill. kisebb hangsúlyt adhat a maga keresztyén kóktélja egyik vagy másik elemének.

Mivel az imádság is, a szeretetszolgálat is, az ige-szolgálat is ezer és ezer féle lehet, ezért a szeretet fogalmából szükségképpen következik a pluralitás. Ha én igénylem magamnak, hogy mindezekben a bennem lévő Lélek hangjára hallgathassak, mert csak ezt tudom igazán csinálni, amivel lelkem legbelsejével azonosulni tudok, akkor ezt a másik ember a másik közösség esetében is természetesen és általam tiszteletben tartandó igénynek /"jog"/-nak kell tekintenem.

1.5. "Alternatív egyházrend"

Jézus Krisztus egyházának története azt mutatja, hogy a történet eddig lefolyt szakasza nemcsak a feltétlen feltételeket kívánta meg az egyházba tartozás feltételeként, hanem az azon túlmenőket is. Krisztológiai nézetkülönbségek következtében megszakadt a felfelé és lefelé menő információ-lánc pl. a monofiziták, a monotheliták, stb. és a Péter-utód között. A Péter-tiszt értelmezése körüli viták folytán megszakadt ez a lánc Kelet patriárchája /a keleti keresztyének/ és a Péter-utód /nyugati keresztyének/ között, s a közel ezeréves szakadás minapi ünnepélyes érvénytelenítése még távolról sem jelenti az információ-lánc teljes helyreállítását. Luthernek az egyházat eredeti szépségére visszaalakítani /reformálni/ akaró szubjektív jószándékainak római megrostálása folytán létrejött a nyugati keresztyénység több száz részre szakadása. Az ily módon keletiekre, nyugatiakra, protestánsokra szétszakadt keresztyénység e különélés folytán alternatív egyházrendeket dolgozott ki. Amíg az egység feltétlen feltételének tekintjük az alternatív egyházrendek megszűnését, addig nyilvánvalóan nem lehet szó az egység, a felfelé és lefelé menő információ-lánc, valamint az ennek nyomában kialakulható nagyobb látásbeli és akcióbeli egység helyreállításáról. Amíg egyetlen egyházrend a feltétele a római egyház egységének, azaz amíg egy egyházrend a maga minden elemét feltétlen elemnek tekinti, addig fenyeget annak a veszedelme, hogy a római egyház jelen egysége újabb szakadásokat szenved. A fentiekben

megrajzolt feltétlen feltételek olyanoknak látszanak számomra, amelyek Jézus egyházának identitását elegendően biztosítják. Ezért mindez a különbözőség, ami a feltétlen elemeken túl a közösségek autonómiájának a függvénye, tehát nem feltétlen elemek folytán adódó különbözőség, nem teszi lehetetlenné, hogy egység, információ-lánc, látás és cselekvésbeli közösség jöhessen létre akár a római egyházon belül, akár a római és a többi egyház között. Úgy gondolom, hogy a feltétlen feltételeknél többet kívánni meg bármely közösségtől, ellentétben van a jézusi szándékkal. Dogmatikai kérdésekben egy a misztériumokat leírni akaró teológiai iskola, morális kérdésekben egy a szeretet-elven túlmenő legalista pontosítás, istentiszteleti dolgokban egy kialakult hagyomány - nyilvánvalóan nem rakható reá kötelezőként egy más teológiai iskola, egy más jellegűen pontosító morális válaszrendszer, egy más liturgiai hagyomány képviselőire. Magával a szeretettel ellenkeznék, ha testvéreimtől megtagadnám annak a lehetőségét, hogy ragaszkodjanak ahhoz, amit igaznak, célravezetőnek, lelküket Istenhez-emelőnek élik meg. A Péter-tisztelet a különböző egyházak a szeretet elv alapján csak olyannak képesek elfogadni, amely a Jézustól hozott - s a fentiekben kifejtett, tehát különféle autonómiákat tiszteletben tartó - szeretet alapján áll.

(folytatjuk)

MESE-SAROK

DOMBI ZSUZSA

TÖRPÉK KÖZÖTT A LEGKISEBB

A törpék, ugye te is tudod, kedves olvasó, nagyon kicsikék. Rövid lábuk, rövid kezük van. Aprócska ruhát hordanak, s még apróbb cipőt. Egy valami nagy csak minden törpén, s az a szakálla. Élt a törpék között egy olyan, de olyan kicsi törpe, hogy ő még ezek között a kicsi emberek között is majdnem elveszett. Sokszor viccelődtek vele, hogy ő az igazi törpe, neki sikerült a legkisebbre nőni. Ilyenkor jókat nevetgéltek együtt. Amikor egyedül volt, akkor mindig szomorú volt. Nem azért, mert egyedül volt, hanem mert nem volt sem szakálla, sem haja. A szakáll és a haj minden törpe ősi dísz. Szakállukban hordják erejüket, hajukban pedig a bölcsességüket. Így senki nem csodálkozott azon, hogy Golyónak, ez volt a becsületes neve, kevés ereje, és kevés esze van. Pille, a törpe lány, egyszer meglátta, amint egy bokor tövében sírdogál, törölgeti könnyeit.

- Mi a baj - kérdezte együtt érzően - segíthetek?

- Ó, nem hiszem, hogy tudsz segíteni. Rajtam senki nem tud segíteni - válaszolta lehangoltan Golyó.

- Én úgy hallottam, hogy nincs az a nagy baj, amin Apóka, a legbölcsebb törpe ne tudna segíteni.

- Rajtam biztosan nem tud.